

กรมการแพทย์
Department of Medical Services

แนวทางการตรวจสอบ การบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ)

กลุ่มตรวจสอบภายใน
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข |

บทนำ

แนวทางการตรวจสอบการบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ) จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบการบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ) สำหรับผู้ตรวจสอบภายในและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ) โดยรวบรวมเนื้อหาสาระสำคัญจากพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๓ และศึกษาจากประเด็นข้อตรวจพบจากผลการตรวจสอบภายในที่ผ่านมาแล้วนำมาจัดทำเป็นแนวทางการตรวจสอบให้แก่ผู้ตรวจสอบภายในหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านการบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ) ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายที่ราชพัสดุ และเพื่อการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

จัดทำโดย

นางกฤตยา วัลลอจ
ตำแหน่ง นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการพิเศษ
นางสาวชिरาภรณ์ สืบภู
ตำแหน่ง นักวิชาการตรวจสอบภายใน
สายตรวจสอบที่ ๑

สารบัญ

บทนำ	๑
บทที่ ๑ หลักการทั่วไป	๓
๑.๑ ความเป็นมา	๓
๑.๒ วัตถุประสงค์	๓
๑.๓ ขอบเขต	๓
๑.๔ คำจำกัดความ	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
บทที่ ๒ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง	๕
๒.๑ พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒	๕
๒.๒ กฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๓	๗
บทที่ ๓ แนวทางการตรวจสอบการบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ)	๑๒
๓.๑ แผนผังกระบวนการปฏิบัติงาน (Flow chart)	๑๒
๓.๒ วิธีการตรวจสอบการบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ)	๑๓
ภาคผนวก	๑๕

บทที่ ๑

หลักการทั่วไป

๑.๑ ความเป็นมา

การบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ) จากการใช้ที่ราชพัสดุของส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ถือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินที่สงวนหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินหรือทางราชการโดยเฉพาะ การใช้ที่ราชพัสดุของส่วนราชการต่าง ๆ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอใช้ และต้องปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ให้คงที่อยู่ในสภาพที่เหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์อยู่เสมอ และใช้ที่ราชพัสดุให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อที่จะได้คงที่ราชพัสดุไว้เป็นทรัพย์สินส่วนรวมของประเทศและสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ แต่ในปัจจุบันมีหน่วยงานที่มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่ราชพัสดุ ซึ่งการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในจะมีส่วนช่วยสนับสนุนให้มีการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๒ วัตถุประสงค์การจัดทำ

- ๑) เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ)
- ๒) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ) และผู้ตรวจสอบภายในใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นแนวทางเดียวกัน

๑.๓ ขอบเขตของการจัดทำ

คู่มือการปฏิบัติงาน เรื่อง “แนวทางการตรวจสอบการบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ)” จะกล่าวถึงการตรวจสอบการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ รวมถึงกรณีการรื้อถอนหรือตัดแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุ ว่าหน่วยรับตรวจมีการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับที่ราชพัสดุหรือไม่

๑.๔ คำจำกัดความ

หน่วยงานของรัฐ หมายความว่า รัฐวิสาหกิจ องค์กรของรัฐบาล องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานในกำกับของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่รวมถึงส่วนราชการ

ผู้ใช้ที่ราชพัสดุ หมายความว่า ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขอใช้ที่ราชพัสดุ

ผู้ใช้ที่ราชพัสดุ หมายความว่า ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ใช้ปกครองดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ

ผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุ หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้อำนาจในการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ

กิจการสาธารณูปการ หมายความว่า กิจการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสาธารณประโยชน์ซึ่งดำเนินการโดยส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น สวนสาธารณะ ลานกีฬา ลานอเนกประสงค์ ศาลาที่พักริมน้ำทางป้อมตำรวจ ป้อมยาม ศูนย์บริการข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว การติดตั้งป้ายบอกทางหรือป้ายประชาสัมพันธ์ของทางราชการ หรือกิจการอื่นในลักษณะทำนองเดียวกันตามที่อธิบดีกำหนด และไม่มีวัตถุประสงค์เป็นการดำเนินการในเชิงธุรกิจหรือพาณิชย์

กิจการสาธารณูปโภค หมายความว่า กิจการที่จัดตั้งขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในสิ่งอุปโภคที่จำเป็น ซึ่งดำเนินการโดยส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ การระบายน้ำ การสื่อสาร ระบบโครงข่ายคมนาคมที่ใช้ในการสัญจรไปมา หรือกิจการอื่นในลักษณะทำนองเดียวกันตามที่อธิบดีกำหนด และไม่มีวัตถุประสงค์เป็นการดำเนินการในเชิงธุรกิจหรือพาณิชย์

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑) สามารถใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบการบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ) ของผู้ตรวจสอบภายใน

๒) สามารถใช้เป็นคู่มือการปฏิบัติงานให้กับผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ) ของหน่วยงานในสังกัดกรมการแพทย์

บทที่ ๒

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒

คำนิยาม

ส่วนราชการ หมายความว่า ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือศาลหรือองค์กรอัยการหรือรัฐสภา

หน่วยงานของรัฐ หมายความว่า รัฐวิสาหกิจ องค์กรของรัฐบาล องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานในกำกับของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่รวมถึงส่วนราชการ

คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการที่ราชพัสดุ

รัฐมนตรี หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวดที่ ๑ บททั่วไป

มาตรา ๖ ที่ราชพัสดุ ได้แก่

(๑) อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด

(๒) ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ

(๓) ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย

มาตรา ๗ อสังหาริมทรัพย์ดังต่อไปนี้ ไม่เป็นที่ราชพัสดุ

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน แต่ไม่รวมถึงที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะหรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย

(๒) อสังหาริมทรัพย์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน

(๓) อสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) อสังหาริมทรัพย์ขององค์กรมหาชน ซึ่งได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินขององค์กรมหาชนนั้น โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๕) อสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินของสถานศึกษานั้น โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๖) อสังหาริมทรัพย์ของหน่วยงานของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐนั้น โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๗) อสังหาริมทรัพย์ที่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติยกเว้นไว้ไม่ให้ถือเป็นที่ราชพัสดุ

มาตรา ๘ ให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ราชพัสดุ

ให้กรมธนารักษ์มีหน้าที่ในการปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ส่วนการใช้ และการจัดหาประโยชน์ให้เป็นไปตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้

หมวดที่ ๓ การจัดทำและการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ

มาตรา ๑๗ ให้กรมธนารักษ์มีหน้าที่จัดทำทะเบียนที่ราชพัสดุ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เมื่อได้มีการถอนสภาพที่ดินจากการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ ของพลเมืองใช้ร่วมกัน เพื่อมอบหมายให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐใช้ประโยชน์ ให้กรมที่ดินแจ้งกรมธนารักษ์ทราบโดยเร็ว เพื่อขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ

(๒) กรณีที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะหรือที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย ให้ขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุไว้ และเมื่อส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น ให้แจ้งกรมธนารักษ์ทราบโดยเร็ว เพื่อแก้ไขรายการทะเบียนที่ราชพัสดุให้ถูกต้อง

(๓) กรณีที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐได้มาซึ่งที่ราชพัสดุนอกเหนือจากกรณีตาม (๑) และ (๒) ให้จัดส่งต้นฉบับหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งที่ราชพัสดุนั้น รวมทั้งรายการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้แก่กรมธนารักษ์โดยเร็ว เพื่อขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ

ก่อนการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุตามวรรคหนึ่ง ให้กรมธนารักษ์ตรวจสอบการได้มาซึ่งที่ดิน และสถานะของที่ดินให้ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

หมวดที่ ๔ การใช้ การเรียกคืน และการจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุ

มาตรา ๑๙ ที่ราชพัสดุให้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในทางราชการในการปฏิบัติตามหน้าที่ และอำนาจของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความประสงค์จะขอใช้ที่ราชพัสดุตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งวัตถุประสงค์ในการใช้ที่ราชพัสดุและขอทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๐ ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งใช้ที่ราชพัสดุ มีหน้าที่ใช้ที่ราชพัสดุให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และความตกลงที่ทำไว้กับกรมธนารักษ์ และมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ดูแลบำรุงรักษาที่ราชพัสดุให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์อยู่เสมอ และระมัดระวังมิให้เกิดการบุกรุกหรือความเสียหายใด ๆ แก่ที่ราชพัสดุ

(๒) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ที่ราชพัสดุเสนอต่อกรมธนารักษ์ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่มีการใช้ รื้อถอน หรือดัดแปลงที่ราชพัสดุ หรือกระทำการใด ๆ อันมีผลกระทบต่อสาระสำคัญหรือสถานะของที่ราชพัสดุ โดยยังเป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์เดิม ให้ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งกรมธนารักษ์ทราบเพื่อแก้ไขรายการทะเบียนที่ราชพัสดุให้ถูกต้อง

ในกรณีที่ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ที่ราชพัสดุ ให้แจ้งและขอทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ใหม่

มาตรา ๒๔ ที่ราชพัสดุที่ยังไม่ได้ใช้เพื่อประโยชน์ในทางราชการของส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือที่ราชพัสดุที่อยู่ในความครอบครองของส่วนราชการหรือองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นแต่ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ กระทรวงการคลังสามารถนำมาจัดหาประโยชน์ได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ การจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ และให้กระทำได้เพื่อการดังต่อไปนี้

- (๑) การสนับสนุนการดำเนินการกิจของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ
- (๒) การสาธารณประโยชน์หรือสาธารณกุศล การสงเคราะห์ข้าราชการ หรือสวัสดิการของข้าราชการ
- (๓) กิจการอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

๒.๒ กฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๓ ให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุซึ่งประสงค์จะขอใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในทางราชการ ในการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุ โดยแจ้งวัตถุประสงค์ในการขอใช้ที่ราชพัสดุ พร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

- (๑) รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการที่จะขอใช้ที่ราชพัสดุ
- (๒) คำขอตั้งงบประมาณหรือเอกสารการได้รับอนุมัติงบประมาณของโครงการที่จะขอใช้ที่ราชพัสดุ
- (๓) แผนที่แสดงรายละเอียด
- (ก) ที่ตั้งและพิกัดของที่ราชพัสดุ โดยแสดงสถานที่สำคัญ เช่น ศูนย์ราชการหลักของจังหวัดหรืออำเภอ ศาลากลาง โบราณสถาน หรือสถานศึกษา ในระยะสิบกิโลเมตรจากที่ตั้งของที่ราชพัสดุ
- (ข) การใช้ประโยชน์ในที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุในปัจจุบันทั้งแปลง และแสดงการใช้ประโยชน์ในที่ดินบริเวณข้างเคียง

(๔) แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ในที่ดินเฉพาะบริเวณที่ขอใช้ที่ราชพัสดุ โดยแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่จะปลูกสร้าง ซึ่งมีมาตราส่วนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และรับรองโดยสถาปนิก วิศวกร นายช่างโยธา หรือนายช่างสำรวจ

(๕) เอกสารหรือหลักฐานอื่นตามที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่ราชพัสดุอยู่ในพื้นที่เดียวกันกับพื้นที่ที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น มีหน้าที่และอำนาจดูแลรับผิดชอบ ให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุยื่นหนังสือแสดงความเห็นของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ข้อ ๔ การยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุตามข้อ ๓ ให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุยื่น ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ที่ราชพัสดุตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นต่อกรมธนารักษ์
- (๒) ที่ราชพัสดุตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นต่อสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ซึ่งที่ราชพัสดุตั้งอยู่

การยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุดังกล่าวอาจยื่นโดยทางไปรษณีย์ก็ได้

ข้อ ๕ กรณียื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุดต่อกรมธนารักษ์ตามข้อ ๔ (๑) เมื่อกรมธนารักษ์ได้รับหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุและเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้กรมธนารักษ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือและเอกสารหรือหลักฐานจากผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุ และแจ้งให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรมธนารักษ์พิจารณาแล้วเสร็จ

ข้อ ๖ กรณียื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุดต่อสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ตามข้อ ๔ (๒) เมื่อสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ได้รับหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุและเอกสารหรือหลักฐาน

ถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในยี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือและเอกสารหรือหลักฐานจากผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือและเอกสารหรือหลักฐานจากสำนักงานธนารักษ์พื้นที่

เมื่อสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ได้รับความเห็นจากผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว ให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ส่งหนังสือและเอกสารหรือหลักฐานพร้อมความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดไปยังกรมธนารักษ์ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นจากผู้ว่าราชการจังหวัด และให้กรมธนารักษ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือและเอกสารหรือหลักฐานดังกล่าว และแจ้งให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรมธนารักษ์พิจารณาแล้วเสร็จ

ข้อ ๗ นอกจากการดำเนินการตามข้อ ๕ และข้อ ๖ เพื่อให้การใช้ที่ราชพัสดุเป็นไปโดยรวดเร็ว เพื่อประโยชน์สาธารณะ ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุและเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจกับผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การขอใช้ที่ราชพัสดุเป็นการชั่วคราวในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อประโยชน์ในการป้องกันหรือบรรเทาสาธารณภัย

(๒) การขอใช้ที่ราชพัสดุเพื่อก่อสร้างอาคาร บ้านพัก กิจการสาธารณูปการ หรือกิจการสาธารณูปโภค ซึ่งมีเนื้อที่ที่ใช้ในการก่อสร้างและเนื้อที่ที่ขอใช้ทั้งหมดตามที่อธิบดีกำหนด

เมื่อสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ได้รับหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุ และเอกสารหรือหลักฐานตามข้อ ๓ ถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาต่อผู้ว่าราชการจังหวัดในระยะเวลาอันสมควร และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับหนังสือและเอกสารหรือหลักฐานจากสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ทำความเข้าใจกับผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุ ทั้งนี้ ให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่แจ้งให้กรมธนารักษ์ทราบโดยเร็ว

ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุตาม (๑) อาจยื่นเฉพาะหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุ โดยไม่ต้องยื่นเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องตามข้อ ๓ ก็ได้

ข้อ ๘ กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐใดมีหน้าที่และอำนาจดูแลรับผิดชอบในพื้นที่เดียวกันกับที่ราชพัสดุที่ขอใช้ ให้กรมธนารักษ์ในกรณีตามข้อ ๕ และข้อ ๖ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีตามข้อ ๗ แล้วแต่กรณี นำความเห็นของส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๓ วรคสอง มาประกอบการพิจารณา ก่อนทำความเข้าใจกับผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุนั้น

ข้อ ๙ ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุที่อยู่ในเขตทางหลวงหรือที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุที่อยู่ในความครอบครองของกรมชลประทาน และมีพื้นที่เพียงพอสำหรับกิจการสาธารณูปการที่ใช้พื้นที่ขนาดเล็ก และมีลักษณะที่ไม่ถาวร ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุสามารถให้ความยินยอมในการใช้ที่ดินนั้นเพื่อการดังกล่าวได้ และให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุแจ้งให้กรมธนารักษ์ทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๐ กรณีผู้ใช้ที่ราชพัสดุใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์แก่การจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ ซึ่งเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการโดยมิใช่การจัดสวัสดิการในเชิงธุรกิจ ให้ถือว่าเป็นการใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในทางราชการ

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่มีการใช้ รื้อถอน หรือดัดแปลงที่ราชพัสดุ หรือกระทำการใด ๆ อันมีผลกระทบต่อสาระสำคัญหรือสถานะของที่ราชพัสดุ โดยยังเป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์เดิม ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุแจ้งกรมธนารักษ์ทราบเพื่อแก้ไขรายการทะเบียนที่ราชพัสดุให้ถูกต้อง

เมื่อผู้ใช้ที่ราชพัสดุเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ที่ราชพัสดุ ให้แจ้งและขอทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ใหม่

ข้อ ๑๒ ผู้ใช้ที่ราชพัสดุซึ่งประสงค์จะรื้อถอนหรือดัดแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุที่อาจมีผลกระทบต่อคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม หรือสถาปัตยกรรมที่ควรอนุรักษ์ของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง ตามบัญชีรายชื่ออาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการที่ราชพัสดุ ต้องได้รับความยินยอมจากกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่แล้วแต่กรณี ก่อน

ในการขอความยินยอม ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุแต่งตั้งคณะกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้แทนกรมศิลปากรหรือผู้แทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจำนวนหนึ่งหนึ่งคน เพื่อพิจารณาเหตุผลและความจำเป็น ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และความเห็นเสนอต่อกรมธนารักษ์เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ข้อ ๑๓ ผู้ใช้ที่ราชพัสดุซึ่งประสงค์จะรื้อถอนหรือดัดแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุที่เป็นโบราณสถาน ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ข้อ ๑๔ การจำหน่ายอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่รื้อถอน การจำหน่ายวัสดุที่รื้อถอน หรือการจำหน่ายต้นไม้ ดิน หรือวัสดุอื่น ๆ ที่ได้จากที่ราชพัสดุ ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ทั้งนี้ ถ้ามีเงินที่ได้จากการจำหน่ายให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินของกรมธนารักษ์ การจำหน่ายตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการนำวัสดุที่ได้จากที่ราชพัสดุที่รื้อถอนไปใช้ประโยชน์ด้วย

ข้อ ๑๕ ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุแปลงใดยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน หรือหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินสูญหายหรือชำรุดจนไม่อาจใช้ได้ หรือต้องการแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้กรมธนารักษ์เป็นผู้ยื่นคำขอและดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินแปลงนั้น

(๒) ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ซึ่งที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอและดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินแปลงนั้น

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่ต้องมีการรังวัด การพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ การตรวจสอบเนื้อที่ หรือในกรณีอื่นใดตามประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อให้ได้มาซึ่งหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหรือเพื่อให้ทราบแนวเขตที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้กรมธนารักษ์เป็นผู้ยื่นคำขอ โดยให้กรมธนารักษ์และผู้ใช้ที่ราชพัสดุเป็นผู้นำทำการสำรวจรังวัด ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ระวางชี้แนวเขตที่ดิน และลงนามรับรองแนวเขตที่ดิน รวมทั้งทำความตกลงในการสอบสวนเปรียบเทียบและสอบสวนใกล้เคียง

(๒) ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ซึ่งที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอ โดยให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่และผู้ใช้ที่ราชพัสดุเป็นผู้นำทำการสำรวจรังวัด ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ระวางชี้แนวเขตที่ดิน และลงนามรับรองแนวเขตที่ดิน รวมทั้งทำความตกลงในการสอบสวนเปรียบเทียบและสอบสวนใกล้เคียง

ถ้าปรากฏว่า ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุมีอาณาเขต เนื้อที่ หรือรายการอื่นใดไม่ตรงตามหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหรือหลักฐานทางทะเบียนที่ราชพัสดุ ให้กรมธนารักษ์ หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่แล้วแต่กรณี ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ข้อ ๑๗ เพื่อประโยชน์ในการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ให้กรมธนารักษ์มีอำนาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) โอนหรือรับโอนอสังหาริมทรัพย์ในนามกระทรวงการคลัง

(๒) ดำเนินคดีทั้งปวงบรรดาที่เกี่ยวกับที่ราชพัสดุและทรัพย์สินในที่ราชพัสดุ

(๓) ดำเนินการใด ๆ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง กรมธนารักษ์จะมอบอำนาจให้บุคคลอื่นเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้และจะมอบให้ผู้รับมอบอำนาจมอบอำนาจต่อไปให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนด้วยก็ได้

ข้อ ๑๘ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ และข้อ ๑๗ ให้จ่ายจากเงินงบประมาณของกรมธนารักษ์ เว้นแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีผู้ใช้ที่ราชพัสดุหรือผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุมีกฎหมายบัญญัติให้นำรายได้ไปใช้ได้โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุหรือผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุนั้นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

(๒) กรณีผู้ใช้ที่ราชพัสดุหรือผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุแสดงความประสงค์จะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

ข้อ ๑๙ ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุมิหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ดูแลและบำรุงรักษาที่ราชพัสดุให้คงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์อยู่เสมอ และระมัดระวังมิให้เกิดการบุกรุกหรือความเสียหายใด ๆ แก่ที่ราชพัสดุ

(๒) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ เสนอต่อกรมธนารักษ์ภายในเดือนกันยายนของทุกปี

ในระหว่างที่ผู้ใช้ที่ราชพัสดุปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) เจ้าหน้าที่อาจเข้าตรวจสอบสภาพที่ราชพัสดุได้ ทั้งนี้ ให้เจ้าหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ข้อ ๒๐ ให้ผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุมิหน้าที่จัดทำรายงานเกี่ยวกับการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ เสนอต่อกรมธนารักษ์ภายในเดือนกันยายนของทุกปี

ในกรณีที่ผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุเลิกใช้ที่ราชพัสดุแล้ว ให้ส่งคืนที่ราชพัสดุนั้นแก่กรมธนารักษ์ และให้ดำเนินการตามข้อ ๒๔ ด้วย

ข้อ ๒๑ ให้กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ แล้วแต่กรณี มีหนังสือแจ้งให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุซึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ หรือข้อ ๑๙ และผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุซึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อ ๒๐ ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๒ ผู้ใช้ที่ราชพัสดุต้องใช้ที่ราชพัสดุตามวัตถุประสงค์ที่ขอใช้ภายในระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่ทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ หากไม่ใช้ภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้กรมธนารักษ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุนั้นแจ้งเหตุผลต่อกรมธนารักษ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับหนังสือจากกรมธนารักษ์

ข้อ ๒๓ ให้กรมธนารักษ์เรียกคืนที่ราชพัสดุจากผู้ที่ใช้ที่ราชพัสดุได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เลิกใช้ที่ราชพัสดุ
- (๒) ครอบครองที่ราชพัสดุโดยไม่ได้รับอนุญาต
- (๓) ไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งจากกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ตามข้อ ๒๑
- (๔) ไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งจากกรมธนารักษ์ตามข้อ ๒๒

การเรียกคืนที่ราชพัสดุตามวรรคหนึ่ง ให้กรมธนารักษ์จัดทำเป็นหนังสือ โดยแจ้งเหตุแห่งการเรียกคืน

และกำหนดระยะเวลาให้ผู้ที่ใช้ที่ราชพัสดุส่งคืนที่ราชพัสดุด้วย

ข้อ ๒๔ ก่อนส่งคืนที่ราชพัสดุ ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการให้ที่ราชพัสดุอยู่ในสภาพที่เหมาะสม
- (๒) แก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ที่ราชพัสดุ
- (๓) ดำเนินการให้ผู้บุกรุกออกจากที่ราชพัสดุ ทั้งนี้ กรมธนารักษ์อาจจะพิจารณาเข้าดำเนินการเอง หรือดำเนินการร่วมกับผู้ใช้ที่ราชพัสดุ ส่วนราชการอื่น หรือผู้เกี่ยวข้องก็ได้ โดยผู้ใช้ที่ราชพัสดุมีหน้าที่รวบรวมเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้แก่กรมธนารักษ์

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

ข้อ ๒๕ กรณีที่มีความเสียหายหรือน่าจะเกิดความเสียหายใด ๆ แก่ที่ราชพัสดุที่เรียกคืนหรือส่งคืน ซึ่งเกิดจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนือหน้าที่และอำนาจ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้กรมธนารักษ์แจ้งข้อมูลการกระทำดังกล่าวแก่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้ใช้ที่ราชพัสดุ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการทางวินัยและความรับผิดชอบทางแพ่งแก่ผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อไป

ในกรณีที่ราชพัสดุนั้นตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร นอกจากการดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดทราบด้วย

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้หรือในกรณีที่มีปัญหาไม่อาจตกลงกันได้เกี่ยวกับการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ให้กรมธนารักษ์เสนอให้คณะกรรมการที่ราชพัสดุพิจารณา

ข้อ ๒๗ บรรดาระเบียบที่ออกตามกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนี้ จนกว่าจะมีระเบียบที่ออกตามกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๒๘ ที่ราชพัสดุที่ผู้ใช้ที่ราชพัสดุหรือผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุได้ใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาโดยชอบอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาต่อไปได้โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ใหม่ แต่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

บทที่ ๓

แนวทางการตรวจสอบการบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ)

๓.๑ แผนผังกระบวนการปฏิบัติงาน (Flow chart)

๓.๒ วิธีการตรวจสอบการบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ)

ลำดับ ที่	ประเด็น การตรวจสอบ	วิธีการตรวจสอบ	แหล่งข้อมูล
๑.	สอบทานระบบการควบคุมภายใน	ตรวจสอบระบบการควบคุมภายในด้านการบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ) ตามแบบสอบทานการควบคุมภายในเพื่อประเมินระบบการควบคุมภายในด้านการบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ)	- แบบสอบทานการควบคุมภายใน
๒.	ตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารหลักฐาน	การบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ) ๑. ตรวจสอบว่าหน่วยงานได้ขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุหรือไม่ ๒. เมื่อปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างในที่ราชพัสดุขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุครบถ้วนทุกรายการหรือไม่ โดยเปรียบเทียบกับทะเบียนคุมทรัพย์สินของหน่วยงาน ว่ามีครบถ้วนตรงกันหรือไม่ ๓. การเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ที่ราชพัสดุให้แจ้งและทำความเข้าใจกับกรมธนารักษ์ใหม่ โดยดำเนินการเช่นเดียวกับการขอใช้ที่ราชพัสดุ กรณีการรื้อถอนหรือตัดแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุ หน่วยงานมีการรื้อถอนหรือตัดแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุหรือไม่ ถ้ามีหน่วยงานได้มีการดำเนินการดังนี้ ๑. รื้อถอนหรือตัดแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม หรือสถาปัตยกรรมที่ควรอนุรักษ์ของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง ตามบัญชีรายชื่ออาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการที่ราชพัสดุ ต้องมีการดำเนินการดังนี้ ๑.๑ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการไม่น้อยกว่า ๓ คน โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้แทนกรมศิลปากรหรือผู้แทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด จำนวน ๑ คน เพื่อพิจารณาเหตุผลและความจำเป็น รวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	- เอกสารการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ - ทะเบียนคุมทรัพย์สินของหน่วยงาน - เอกสาร/หลักฐานแจ้งต่อกรมธนารักษ์ - คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรื้อถอนหรือตัดแปลงหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุ

ลำดับ ที่	ประเด็น การตรวจสอบ	วิธีการตรวจสอบ	แหล่งข้อมูล
		๑.๒ คณะกรรมการฯ มีการเสนอความเห็นต่อ กรมธนารักษ์/สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ เพื่อประกอบการพิจารณาให้ความยินยอม ๒. หน่วยงานมีการรื้อถอนหรือตัดแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุที่เป็นโบราณสถานหรือไม่ ถ้ามีต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ๓. กรณีการรื้อถอน หรือตัดแปลงที่ราชพัสดุที่มีผลกระทบต่อสาระสำคัญหรือสถานะของที่ราชพัสดุโดยยังเป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์เดิมนอกจากข้อ ๑. และ ๒. ให้ผู้ที่ใช้ที่ราชพัสดุแจ้งกรมธนารักษ์ทราบเพื่อแก้ไขรายการทะเบียนที่ราชพัสดุให้ถูกต้อง ๔. หน่วยงานมีการจำหน่ายวัสดุที่ได้จากการรื้อถอน เช่น อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่รื้อถอน วัสดุที่รื้อถอน ต้นไม้ ดิน หรือวัสดุอื่น ๆ ที่ได้จากที่ราชพัสดุหรือไม่ ถ้ามีต้องดำเนินการดังนี้ ๔.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการไม่น้อยกว่า ๓ คน เพื่อประเมินราคา ๔.๒ การจำหน่ายให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐโดยอนุโลม ๔.๓ ถ้ามีเงินที่ได้จากการจำหน่ายให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินในนามของกรมธนารักษ์ ๕. หน่วยงานมีอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุที่ไม่ได้ใช้งานหรือไม่ ๖. หน่วยงานมีการจัดทำค่าของบประมาณเพื่อซ่อมแซม/ปรับปรุงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่ราชพัสดุหรือไม่	- บันทึก การเสนอความเห็นเสนอต่อกรมธนารักษ์/สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ - เอกสาร/หลักฐานไปยังโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ - เอกสาร/หลักฐานแจ้งต่อกรมธนารักษ์ ก่อนการรื้อถอน - คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจำหน่ายวัสดุที่ได้จากการรื้อถอน - หลักฐานการจำหน่าย - ใบเสร็จรับเงิน/ใบนำเงินส่งคลังแทนกัน (ถ้ามี) - สังกเกตการณ์ สอบถามผู้ควบคุมดูแลอาคาร ทรัพย์สินของทางราชการ - หลักฐานค่าของบประมาณเพื่อซ่อมแซม/ปรับปรุงอาคารที่ราชพัสดุ

ภาคผนวก

ตัวอย่าง

แบบสอบถามระบบควบคุมภายใน – การบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ)

ชื่อหน่วยรับตรวจ.....วันที่เข้าตรวจสอบ.....
 สังกัด.....กระทรวง.....
 เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน.....ตำแหน่ง.....
 โทรศัพท์.....โทรสาร.....Email.....

ลำดับ ที่	รายการ	ผลการประเมิน				หมายเหตุ
		มี/ใช่	มีบางส่วน	ไม่มี/ ไม่ใช่	ไม่เคยเกิด เหตุการณ์	
		N๑=๑	N๒=๐.๕	N๓=๐	N/A	
๑. การบริหารสินทรัพย์ของส่วนราชการ (ที่ราชพัสดุ)						
๑.๑	หน่วยงานได้ขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุหรือไม่					
๑.๒	เมื่อปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างในที่ราชพัสดุขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุครบถ้วนทุกรายการหรือไม่					
๑.๓	การเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ที่ราชพัสดุให้แจ้งและทำความเข้าใจกับกรมธนารักษ์ใหม่ โดยดำเนินการเช่นเดียวกับการขอใช้ที่ราชพัสดุหรือไม่					
	กรณีการรื้อถอนหรือตัดแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุ					
๑.๔	หน่วยงานมีการรื้อถอนหรือตัดแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุ หรือไม่ ถ้ามี หน่วยงานได้มีการดำเนินการดังนี้ ๑) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการไม่น้อยกว่า ๓ คน โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้แทนกรมศิลปากรหรือผู้แทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจำนวน ๑ คน เพื่อพิจารณาเหตุผลและความจำเป็น รวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง					
	๒) คณะกรรมการฯ มีการเสนอความเห็นต่อกรมธนารักษ์/สำนักงานธนารักษ์พื้นที่เพื่อประกอบการพิจารณาให้ความยินยอม					
๑.๕	หน่วยงานมีการรื้อถอนหรือตัดแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุที่เป็นโบราณสถานหรือไม่ ถ้ามีต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วย					

ลำดับ ที่	รายการ	ผลการประเมิน				หมายเหตุ
		มี/ใช่	มีบางส่วน	ไม่มี/ ไม่ใช่	ไม่เคยเกิด เหตุการณ์	
		N๑=๑	N๒=๐.๕	N๓=๐	N/A	
	โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติหรือไม่					
๑.๖	กรณีการรื้อถอน หรือดัดแปลงที่ราชพัสดุที่มี ผลกระทบต่อสาระสำคัญหรือสถานะของ ที่ราชพัสดุโดยยังเป็นการดำเนินการตาม วัตถุประสงค์เดิมนอกจากข้อ ๑.๔ และ ๑.๕ ให้ผู้ที่ใช้ที่ราชพัสดุแจ้งกรมธนารักษ์ทราบเพื่อ แก้ไขรายการทะเบียนที่ราชพัสดุให้ถูกต้อง					
๑.๗	หน่วยงานมีการจำหน่ายวัสดุที่ได้จากการรื้อถอน เช่น อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่รื้อถอน วัสดุที่รื้อถอน ต้นไม้ ดิน หรือวัสดุอื่น ๆ ที่ได้จากที่ราชพัสดุ หรือไม่ ถ้ามีต้องดำเนินการดังนี้ ๑) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการไม่น้อยกว่า ๓ คน เพื่อประเมินราคา					
	๒) การจำหน่ายให้ดำเนินการตามระเบียบ กระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและ การบริหารพัสดุภาครัฐโดยอนุโลม					
	๓) ถ้ามีเงินที่ได้จากการจำหน่ายให้นำส่งคลัง เป็นรายได้แผ่นดินในนามของกรมธนารักษ์ หรือไม่					
๑.๘	หน่วยงานมีอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็น ที่ราชพัสดุที่ไม่ได้ใช้งานหรือไม่					
๑.๙	หน่วยงานมีการจัดทำค่าของบประมาณเพื่อ ซ่อมแซม/ปรับปรุงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง ที่ราชพัสดุหรือไม่					
รวมคะแนนทั้งหมด (N) = N๑ + N๒ + N๓ *จำนวนทั้งหมด ๑๒ ข้อ				๑๒ คะแนน = ๑๐๐ %		
คิดเป็นร้อยละ				_____ X ๑๐๐ = ...		

****หากประเด็นคำถามข้อใด ที่หน่วยงานประเมินแล้วพบว่า “ไม่ได้ปฏิบัติ/ไม่เคยเกิดเหตุการณ์” ไม่ต้อง
ประเมินหรือใส่คะแนน แต่ให้นำจำนวนข้อใหม่ทั้งหมด และให้ถือว่าจำนวนข้อที่นับใหม่นั้นเป็น ๑๐๐%**

หมายเหตุ : เกณฑ์การประเมินผลระบบการควบคุมภายในภาพรวม

คะแนน	ระดับ
๙๑ - ๑๐๐	ดีมาก
๘๑ - ๙๐	ดี
ต่ำกว่า ๘๐	พอใช้

ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....(ผู้ประเมิน)
(.....)
ตำแหน่ง.....
วันที่...../...../.....

ลงชื่อ .....(ผู้สอบทาน)
(.....)
ตำแหน่ง.....
วันที่...../...../.....

แบบ ทร. ๐๓

১৫

แบบ ทร. ๐๔

แบบสำรวจรายการจากทรัพย์สินปลูกสร้างขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ (แบบ ทร.04)

แปลงหมายเลขทะเบียนที่ดินราชพัสดุ.....

รายละเอียดอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง

ลำดับที่.....

ลักษณะอาคารสิ่งปลูกสร้าง ☐ กว้าง ☐ กว้างยาว ☐ ยาวยาว
(อาคารใช้พื้นที่ 20 ไร่) (อาคารใช้พื้นที่ 20 ไร่) (อาคารใช้พื้นที่ 10 ไร่)

ลักษณะรูปทรง

ขนาด กว้าง..... เมตร ยาว..... เมตร
 เนื้อที่ปลูกสร้าง..... ตารางเมตร พื้นที่ใช้สอย..... ตารางเมตร
 ฐาน..... ฝัา..... พื้น..... บัลด้า.....
 จำนวนชั้น..... ชั้น จำนวนฐาน..... ฐาน จำนวนห้อง..... ห้อง
 การได้มา..... ปี พ.ศ. ....

รายละเอียดการได้มา

ปลูกสร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. .... ราคา ณ วันที่ได้มา..... บาท

รายละเอียดการใช้ประโยชน์อาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง

หน่วยงานมีสิ่ง..... (ระบุชื่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เช่า/เช่าซื้อ)
 (ระบุชื่อหน่วยงานต้นสังกัด)

การใช้ประโยชน์.....
 รายละเอียดการใช้ประโยชน์.....
 ชื่อเจ้าพนักงานใช้ประโยชน์.....
 รายละเอียดการใช้ประโยชน์.....

ลงชื่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำการสำรวจ.....
 (.....)
 ตำแหน่ง.....

ลงชื่อหัวหน้าหน่วยงาน.....
 (.....)
 ตำแหน่ง.....

* จำเป็นต้องกรอกข้อมูลตามข้อเท็จจริงโดยรอบอย่างถูกต้อง

แบบ ทร. ๐๕

แบบสำรวจรายการจากทรัพย์สินปลูกสร้างของรัฐที่ปลูกอยู่บนที่ดินที่มีใช้ที่ราชพัสดุ (แบบ ทร.05)

ผู้ทำ..... ลำดับเขต.....
 ตำแหน่ง.....
 ปลูกสร้างบนที่ดิน.....
 รายละเอียด.....

รายละเอียดเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน

หน่วยงานผู้ได้รับสิทธิใช้ประโยชน์ที่ดิน.....
 (ระบุชื่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เช่า/เช่าซื้อ)

หลักฐานการยินยอม / ใ้บันทึกไว้ใช้ที่ดิน.....
 วันที่..... ปี.....

รายละเอียดเกี่ยวกับที่ดินใช้ประโยชน์

จากเอกสาร	พื้นที่รวม	พื้นที่ว่าง
ที่ดินว่างเปล่า	.....	.....
ที่ดินว่างเปล่า	.....	.....
ที่ดินว่างเปล่า	.....	.....
ที่ดินว่างเปล่า	.....	.....
ที่ดินว่างเปล่า	.....	.....
ที่ดินว่างเปล่า	.....	.....

เนื้อที่ที่ใช้ประโยชน์..... ไร่..... งาน..... ตารางวา

รายละเอียดของที่ดินสำหรับที่ดินใช้ประโยชน์

ประเภทของที่ดิน.....
 เนื้อที่..... งาน..... ตารางวา
 เนื้อที่..... ไร่..... งาน..... ตารางวา

* เป็นข้อมูลจำแนกและสำคัญที่ต้องกรอกให้ครบถ้วน

แบบสำรวจรายการจากทรัพย์สินปลูกสร้างของรัฐที่ปลูกอยู่บนที่ดินที่มีใช้ที่ราชพัสดุ (แบบ ทร.05)

รายละเอียดอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง

ลักษณะอาคารสิ่งปลูกสร้าง ☐ กว้าง ☐ กว้างยาว ☐ ยาวยาว
(อาคารใช้พื้นที่ 20 ไร่) (อาคารใช้พื้นที่ 20 ไร่) (อาคารใช้พื้นที่ 10 ไร่)

ลักษณะรูปทรง

ขนาด กว้าง..... เมตร ยาว..... เมตร
 เนื้อที่ปลูกสร้าง..... ตารางเมตร พื้นที่ใช้สอย..... ตารางเมตร
 ฐาน..... ฝัา..... พื้น..... บัลด้า.....
 จำนวนชั้น..... ชั้น จำนวนฐาน..... ฐาน จำนวนห้อง..... ห้อง
 การได้มา..... ปี พ.ศ. ....

รายละเอียดการได้มา

ปลูกสร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. .... ราคา ณ วันที่ได้มา..... บาท

ค่าที่ดินส่วนแบ่งจากค่าเช่าที่ดิน.....
 วันที่.....

รายละเอียดการใช้ประโยชน์อาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง

หน่วยงานมีสิ่ง..... (ระบุชื่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เช่า/เช่าซื้อ)
 (ระบุชื่อหน่วยงานต้นสังกัด)

การใช้ประโยชน์.....
 รายละเอียดการใช้ประโยชน์.....
 ชื่อเจ้าพนักงานใช้ประโยชน์.....
 รายละเอียดการใช้ประโยชน์.....

ลงชื่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำการสำรวจ.....
 (.....)
 ตำแหน่ง.....

ลงชื่อหัวหน้าหน่วยงาน.....
 (.....)
 ตำแหน่ง.....

* เป็นข้อมูลจำแนกและสำคัญที่ต้องกรอกให้ครบถ้วน

การรับขึ้นทะเบียนที่ดินราชพัสดุ

[illegible]